

Het Net in actie

Internet is een veel besproken onderwerp, maar over het algemeen blijven de beschouwingen nogal abstract of contextloos. Welke toepassingen vindt Internet nou eigenlijk in de praktijk en welke consequenties heeft dat voor de organisaties die ermee werken? En hoe ver staat het nu werkelijk met de integratie van kabel, TV en PC? Deze vragen stelden we aan Matt Poelmans, hoofdbestuurder van D66 en verantwoordelijk voor de D66 web-site; Peter Millenaar, oprichter van een Multimedia Centrum dat zich richt op arbeidsbemiddeling via Internet; en Ruud Veltenaar en Michiel Frackers, respectievelijk algemeen directeur en hoofdredacteur van Planet Internet, één van de zogenaamde acces-providers tot Internet.

Een nieuw evenwicht

In gesprek met Matt Poelmans

“Eén van de aardigste ontwikkelingen van de nieuwste informatie- en communicatietechnologie (ICT) is dat het vormen van directe democratie mogelijk maakt. Vroeger was men verplicht tot een systeem van vertegenwoordigende democratie vanwege de aantallen en het gebrek aan tijd om iedereen te raadplegen. Met behulp van de moderne techniek wordt het voor bestuurders mogelijk om permanent burgers te raadplegen en zodoende steeds op de hoogte te zijn van de meningen van burgers.

Op korte termijn zullen PC, kabel en TV in elkaar vloeien. Dat maakt het mogelijk om via de TV vragen te stellen aan burgers. De drempel om deze vragen te beantwoorden is waarschijnlijk lager dan dat de burger daarvoor de gang naar een stembureau moet maken. Het schept grote voordelen. Je kunt ook ingewikkeldere vragen voorleggen omdat je met behulp van de visuele techniek veel beter inzichtelijk kunt maken wat de keuzes en de alternatieven zijn. Ook verbaal minder begaafde mensen kun je op deze manier helder uitleggen waar het om gaat. Bovendien spreken visuele media jongeren meer aan. Kortom, je kunt veel duidelijker en veelzijdiger informatie overbrengen dan met de oude media. Daarnaast kun je informatie vooral veel sneller verzenden en ontvangen.

Sommige partijen hebben bezwaar tegen deze vorm van teledemocratie. Zij zien de vertegenwoordigende democratie ook als

een selectiemechanisme van meningen waardoor er een soort buffer tegen al te extreme opinies wordt gevormd. In een directe democratie vindt volgens hen geen verantwoorde afweging van meningen meer plaats. Maar technisch is het mogelijk om permanente referenda te houden. Iedere partij zal zich dus de vraag moeten stellen of zij dat wenselijk vindt. D66 vindt van wel want het is één van haar uitgangspunten om burgers meer directe invloed te geven op het bestuur.

Na de problemen met de uitslagen van de referenda in Rotterdam en Amsterdam hoor je steeds vaker pleidooien waarin afstand wordt genomen van de gedachte van directe democratie. Ik denk dat politici tijd nodig hebben om te wennen aan het feit dat ze steeds directer worden gevolgd door burgers en dat ze ook niet altijd weten hoe om te gaan met de middels ICT geraadpleegde meningen van groepen. Het gebruik maken van Internet stelt nieuwe eisen aan het proces van meningsvorming van politici. Het is dus een leerproces.

Matt Poelmans

Matt Poelmans is lid van het hoofdbestuur van D66 en wethouder in Oegstgeest
e-mail: hbpen@d66.nl

Ook politieke partijen zullen zich als organisatie moeten instellen op nieuwe vormen van consultatie. De partijen moeten hun leden de mogelijkheid bieden om zich direct met de politiek en de politici te bemoeien. Ik denk dat de politieke partijen wel zullen blijven bestaan, ook in een systeem waarin de directe teledemocratie vergaand is doorgevoerd. De partijen zullen de vertegenwoordigers blijven leveren. Individuele burgers kunnen zich misschien gemakkelijker kandidaat stellen, zoals Ross Perot in de Verenigde Staten, maar dat zal niet voor alle 150 kamerzetels gaan.

D66 heeft sinds kort een eigen web-site op Internet. Aan de hand van de aldaar gevoerde discussies en geuite meningen kan het hoofdbestuur bijvoorbeeld met een beleidsvoorstel komen. Het eerste begin hiervoor is gemaakt met het openen van de zogenaamde 'Speaker's corner' op de Internet-pagina.

Het is allemaal nog in ontwikkeling, maar het biedt reeds nu ongekende mogelijkheden. Bijvoorbeeld in het kader van het project 'Voor de verandering' dat onlangs in de partij is gelanceerd. Onze web-site leent zich uitstekend voor het starten van discussies over thema's zoals die in de startnotitie van het project staan genoemd. Het voordeel van Internet is dat mensen onafhankelijk van tijd en plaats deel kunnen nemen aan de discussie. Geen rokerige vergaderzaaltjes of gigantische congreszalen meer. Onze Internet-pagina wordt redelijk bezocht, maar je moet bij dit soort ontwikkelingen nog niet naar absolute aantallen kijken. 10% van de huishoudens in Nederland heeft een aansluiting op Internet. Vorig jaar was dat nog 5%. Het is mijn verwachting dat deze vorm van communicatie binnenkort heel gewoon zal worden.

Als wethouder krijg ik bijvoorbeeld een aantal e-mail berichten per dag. Het grote voordeel is dat ik direct bereikbaar ben en dat ik snel antwoord kan geven. Dat directe contact wordt zeer gewaardeerd: de drempel om te reageren is lager en door snel te antwoorden voeg je een extra dimensie toe aan de communicatie. Eén van de praktische problemen is natuurlijk wel hoeveel berichten je per dag aankan. Wat doe je met de vragen en klachten die je via Internet binnenkrijgt? Om een antwoord op deze vragen te vinden zullen we het medium gewoon moeten uitproberen. De onzekerheid is onvoldoende reden om de teledemocratie negatief te waarderen.

Politieke partijen zullen in de nabije toekomst niet meer kunnen volstaan met het aanbieden van een verkiezingsprogramma en het één maal in de vier jaar vragen van het vertrouwen van de kiezers. Tijdens de regeerperiode kan je op detailniveau en in het kader van de samenhang afwegingen aan burgers voorleggen. Tussentijds meningen van burgers peilen past goed in de doelstelling om de politieke belangstelling te activeren. Je wekt daarmee ook verwachtingen, dat besef ik heel goed, dus je moet ook aangeven wat je met de resultaten van de raadplegingen zult doen. De rol van de politieke partij wordt dan veel meer een bemiddelende, namelijk tussen de regering en de kiezers. Politici zullen veel vaker dan nu verantwoording moeten afleggen. Daarbij hoeven zij niet de loopjongen van de publieke opinie te worden.

Het gaat uiteindelijk om het zoeken naar een nieuw evenwicht en naar nieuwe rollen voor de politicus en de burger om de mogelijkheden van ICT optimaal te kunnen benutten. (AV).

Er kan een optimale match tussen vraag en aanbod ontstaan

In gesprek met Peter Millenaar

Begin dit jaar hebben wij het Multimedia Centrum Nederland in Tiel opgericht. Rondom het thema arbeid gaat het centrum een digitale ontmoetingsplaats creëren waar werkgevers hun bedrijf en vacatures kunnen presenteren en werkzoekenden hun kwaliteiten kunnen aanbieden.

De introductie van multimedia biedt gigantisch veel nieuwe mogelijkheden voor de meeste maatschappelijke activiteiten. Ook voor de werking van de arbeidsmarkt. De meeste organisaties die werkzaam zijn op de arbeidsmarkt, Arbeidsvoorziening voorop, kijken op basis van verouderde instrumenten naar de arbeidsmarkt. Deze blikvernuwing leidt er toe dat werkzoek-

enden alleen worden beoordeeld op basis van genoten opleidingen en werkervaring en dat vacatures worden geregistreerd en tegelijkertijd worden begrensd door opleidingseisen, functie-eisen en functie-omschrijvingen. In het matchingsproces dat wordt uitgevoerd door bemiddelaars wordt slechts beoordeeld of iemand wel of niet geschikt is voor een beschikbare vacature. Digitalisering maakt het mogelijk dat werkzoekenden zichzelf aanbieden en daarbij ook hun emotionele voorkeur kenbaar maken, virtueel een 'kijkje in het bedrijf nemen' en direct zelf kunnen communiceren met potentiële nieuwe werkgevers. Met andere woorden, er ontstaat een ontmoetingsplaats waar vragers en aanbieders van arbeid elkaar kunnen ontmoeten zonder tussenkomst van bemiddelaars. Dit bevordert de transparantie van de arbeidsmarkt en draagt bij tot een meer optimale en snelle allocatie van arbeid.

Peter Millenaar is één van de oprichters van Multimedia Centrum Nederland in Tiel.

Aan de andere kant betekent digitalisering 'slechts' dat klassieke bemiddelingsinstrumenten ofwel worden verbeterd ofwel worden vernieuwd. Het blijft een instrument in het totale proces van matches waarbij informatie sneller en adequater kan worden uitgewisseld. De finishing touch blijft toch vaak mensenwerk, dus blijft er een rol voor bemiddelaars en bemiddelingsinstituten weggelegd. Echter, de werkzoekenden die gezien hun totale profiel gemakkelijk bemiddelbaar zijn, zullen echter steeds minder tot de cliëntèle van bemiddelingsorganisaties gaan behoren. Die vinden hun weg zelf wel.

Momenteel bestaat er nog een registratieverplichting wil men in aanmerking komen voor een uitkering. Met andere woorden, het databestand van Arbeidsvoorziening lijkt het meest volledig te zijn. Maar de mutatiesnelheid van het bestand van Arbeidsvoorziening is hoog. De registratiemethoden zijn niet afgestemd op dit hoge tempo. De systematiek van registratie zou tevens gebaseerd moeten zijn op het vinden van werk. Een gemiste kans, als u het mij vraagt.

Er kan een optimale match ontstaan maar het is lang niet zeker dat iedereen de beschikking krijgt over de beschikbaar gestelde functies. Het gevaar bestaat dat de werkenden steeds meer en sneller veranderen van werk, indien dit in het systeem voorradig is. Daartegenover zal als het ware een onderklasse ontstaan, die problemen krijgt met het vinden van werk vanwege verdringing door mensen met meer recente werkervaring en een grotere mobiliteit. Hier doet zich wederom het gevaar van een tweedeling voor.

Een ander risico is dat een totale vercommercialisering van de

arbeidsmarkt leidt tot monopolieposities van een zeer beperkt aantal organisaties en dat daarmee de informatie over de arbeidsmarkt gemonopoliseerd wordt. Dat brengt de gebruikelijke gevaren bij monopolieposities van producten met zich mee: afhankelijkheid van andere partijen, eenzijdige prijsstelling, voorkeursbehandeling, kartelafspraken etc. Dit doet zich zowel voor bij een monopoliepositie van de overheid als van één of een beperkt aantal commerciële partijen.

Met betrekking tot de rol van de overheid zijn er twee extreme opties denkbaar. Enerzijds een afzijdige overheid die een laissez-faire opstelling kiest en zich totaal afzijdig houdt van het gehele proces van vraag en aanbod. Anderzijds een overheid die de arbeidsmarkt totaal regisseert en beheerst. Het optimum ligt ergens in het midden waarbij de overheid bescherming biedt aan de meest kwetsbare groepen en hen een vangnet biedt. Ik ben een voorstander van deze middenpositie.

Ik ben ervan overtuigd dat totale liberalisering van de arbeidsmarkt leidt tot een optimaal functioneren ervan. Dat neemt niet weg dat er groepen zijn die zekere risico's lopen, alleen al vanwege het gegeven dat er krapte bestaat aan de vraagzijde. Geen enkele commerciële partij is gebaat bij het ontstaan van een groep in de maatschappij die gedepriveerd is van arbeid. Ik heb jarenlang bij Arbeidsvoorziening gewerkt en altijd een betrokkenheid gevoeld bij die groep die een moeilijke positie op de arbeidsmarkt inneemt. De overheid heeft en blijft te allen tijde een verantwoordelijkheid houden voor groepen die de kans lopen buiten de boot te vallen." (PE).

Internet brengt alle extremen dichterbij elkaar

In gesprek met Ruud Veltenaar en Michiel Frackers

“We hebben te maken met een overgang naar een informatiesamenleving. Een samenleving waarin men moet kunnen omgaan met elektronische netwerken in de brede zin van het woord om zichzelf te kunnen redden. We gaan daarbij uit van de jeugd, mensen van boven de veertig staan voor een vrijwel onmogelijke opgave. Het is heel moeilijk om die er nu al bij te betrekken. Dat ligt niet aan die mensen, maar aan de complexiteit van de computer en de computerinteractie. De ontwerpers van computers en wij als access-providers voor Internet zouden het met het oog op deze groep eenvoudiger moeten maken. Voor veel mensen blijven computers ondingen.

Iedereen zal met computers moeten leren omgaan. Het is net zo'n basisvaardigheid als leren schrijven. Daarna kan men dan leren hoe elektronische netwerken functioneren. Als je ouders geen computer hebben, leer je als kind al niet ermee omgaan.

Ruud Veltenaar is algemeen directeur en Michiel Frackers hoofdredacteur van Planet Internet.

Op school leren kinderen dat niet of nauwelijks. Wanneer je opgroeit in de verkeerde buurt ben je nu in feite dus nog kansarmer dan pakweg dertig jaar geleden.

Ruud Veltenaar

Michiel Frackers

We staan aan de vooravond van de netwerkuitbreiding via het kabelnet. Dat wordt dan de opvolger van Internet, Internet II of zoiets. Wil de elektronische snelweg succesvol zijn, dan moet het sowieso twee-weg-verkeer mogelijk maken. Iedereen die het met een één-weg-model probeert - bijvoorbeeld in het geval dat de kabelexploitant bepaalt waar je als abonnee naar moet kijken - zal het afleggen.

Eén probleem is dat alle kabelnetten al verkocht zijn aan partijen. Die zullen door de markt worden gedwongen om Internet via de kabel te gaan aanbieden. Het is alleen beangstigend dat zo'n snelweg beheerd gaat worden door een partij die een maximum stelt aan het keuze-aanbod. Nu is het zo dat de kabeloperator Amsterdam bepaalt waar wij naar kijken. We kunnen nu al niet

meer Eurosport ontvangen! De politiek moet het twee-weg-verkeer bevorderen en/of afdwingen. Internet is in z'n huidige opzet volledig democratisch en dat moet ook zo blijven. Iedereen kan een homepage maken. De homepage van de Telegraaf is net zo belangrijk als de homepage van Jan Jansen. Iedere gebruiker moet informatie kunnen aanbieden en afnemen.

Wanneer je een grote doelgroep wilt aanspreken, moet je er niet van uitgaan dat mensen allemaal hun TV zullen weggooien en een computer aanschaffen. De computer gaat steeds meer op een TV lijken en de TV steeds meer op een computer. Het zal echter nog wel jaren duren voor die twee daadwerkelijk in elkaar vergroen. Voorlopig zijn er dus set-topboxen nodig. Een set-topbox is een kastje dat je boven op je TV zet en vervolgens doet wat de processor van een computer normaal gesproken doet. Kabelexploitanten zullen binnenkort moeten kiezen voor een standaard voor deze zogeheten set-topbox, maar eigenlijk zou er een internationale standaard moeten zijn. Anders zit Nederland straks weer met een V2000-systeem te kijken terwijl de rest van de wereld VHS draait. Helaas bestaat de kans dat door een sterke lobby van enkele grote bedrijven juist het verkeerde apparaatje tot (Nederlandse) standaard wordt verheven.

Als het gaat om de rol van de overheid bij de elektronische snelweg: er is binnen de ministeries onvoldoende kennis aanwezig op het gebied van Internet, en elektronische netwerken. Er zijn nu minimaal vijf ministeries (Justitie, OCW, EZ, BiZa, V&W) die zich bezighouden met de elektronische snelweg. Daar komt vooralsnog geen coherent beleid uit.

De ministeries dienen tot een gezamenlijk beleidsplan te komen: waar moet men investeren, waar is wetgeving nodig en waar dient men tot regulering over te gaan?

Maar één ding is zeker: zelfregulering is altijd beter dan overheidsinterventie. Er bestaat een vereniging van providers, die enkele richtlijnen heeft uitgevaardigd en bijvoorbeeld een meldpunt voor kinderporno heeft opgericht. Op zich is dat een goed initiatief, maar het wekt valse verwachtingen: alsof je er ècht iets aan kunt doen. Als iemand in de VS kinderporno op zijn homepage plaatst, kun je hier moeilijk de politie bellen. Men zal moeten leren leven met het feit dat in de digitale wereld alle extremen dichter bij elkaar worden gebracht. Internet haalt de latente eigenschappen van mensen omhoog omdat het zo anoniem is, snel en vluchtig. Alle gekken die je hebt, komen nu nog dichterbij. Maar alle leuke mensen komen ook dichterbij". (MvL).

Studenten

met of zonder Internet

Jaarabonnement Idee voor maar **f34,-**

zie pagina 32 of e-mail: lsd66d66.nl